

Aan:
Minister voor Rechtsbescherming, t.a.v. dhr. E. Bezem
Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
t.a.v. mw. M. Smit
Bestuurscommissie Jeugd van de 13 Zeeuwse gemeenten,
t.a.v. dhr. J. Werkman

Jeugdautoriteit
Rijnstraat 50
2551 XP Den Haag

Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

070 - 340 68 88
Jeugdautoriteit.nl

info@jeugdautoriteit.nl

Datum 11 februari 2021
Onderwerp Reactie op concept plan van aanpak gecontroleerde zorgoverdracht gecertificeerde instelling Intervence

Geachte heer Dekker, heer Blokhuis en heer Werkman,

De Jeugdautoriteit heeft als taak om bij te dragen aan de continuïteit van jeugdzorg. De Jeugdautoriteit is middels een bekrachtiging in een brief aan de Tweede Kamer van 3 december 2020 gevraagd te adviseren op het plan van aanpak voor de toekomstige invulling van de jeugdbescherming en jeugdreclassering in Zeeland.

In navolging van onze brieven van 4 december 2020 en 2 februari 2021 heeft de Jeugdautoriteit op 5 februari 2021 het concept-plan van aanpak gecontroleerde zorgoverdracht gecertificeerde instelling Intervence mogen ontvangen. Middels deze brief wil de Jeugdautoriteit hierop adviseren.

Advies

De afgelopen maanden hebben de Zeeuwse gemeenten, de vier betrokken Gecertificeerde Instellingen (GI's) en de door de gemeenten aangestelde transitie-manager zich ingezet om tot een gedegen plan van aanpak te komen. Het concept-plan van aanpak dat nu voorligt kent naar ons oordeel echter helaas nog onvoldoende uitwerking en diepgang op cruciale punten. De Jeugdautoriteit is van mening dat ondanks alle inspanningen het voorliggende plan van aanpak op de borging van continuïteit onvoldoende is. Het beschrijft de intenties, maar het ontbreekt aan nadere uitwerking in persoon, tijd en betekenis. Dit leidt tot zorgen over de continuïteit van zorg. Hieronder beschrijft de Jeugdautoriteit op welke elementen het plan van aanpak tekort schiet.

- *Zorgoverdracht*

Voor een gedegen zorgoverdracht is een concreet inzicht in het cliënten- en personeelsbestand noodzakelijk. Wat is de exacte opbouw van het cliëntenbestand? Hoeveel cliënten zijn jeugdreclassering, hoeveel zijn drang en kunnen niet over worden genomen door de lokale gemeentelijke toegang, hoeveel

kennen LVB-problematiek, etc? Voor een sluitend plan van aanpak is het nodig dat te verwachten cliëntenstroom voor het jaar 2021 zo goed mogelijk in kaart is gebracht, gematched met het beschikbare personeel dat de zorg moet gaan bieden. Dit geeft inzicht in wanneer welke groep cliënten en personeel overgaan naar een andere GI, welk tijdsplan dit kent en of er op grond van het tempo van overdracht al dan niet tijdelijke personeelstekorten bij de betrokken partijen ontstaan. Het nu voorliggende concept kent op dit punt geen uitwerking. Ook blijkt er geen gezamenlijke aanpak en verantwoordelijkheid van de vier betrokken GI's op dit punt. Het plan biedt daardoor geen zekerheid over de cruciale vraag of de drie overnemende partijen daadwerkelijk in staat zullen zijn de benodigde zorg voor de over te dragen cliënten te leveren en of dat lukt binnen het resterende tijdsplan.

- *Integrale planning ontbreekt*

Het proces van overgang van Intervence naar de drie overnemende GI's kent diverse elementen die gelijktijdig dienen te lopen. De hoofdonderdelen zijn de overdracht van cliënten, de gefaseerde afbouw van Intervence en de opbouw van de drie overnemende GI's. In het plan van aanpak wordt duidelijk dat er sprake zal zijn van een stapsgewijze overdracht van Intervence naar de drie overnemende GI's plus een triage-aanpak bij de nieuwe casussen. Onvoldoende duidelijk is hoe deze verschillende hoofdelementen, die sterk met elkaar samenhangen, zich in de tijd tot elkaar verhouden. Eén overzichtelijke integrale planning van alle samenhangende acties van zowel overdragende als ontvangende partijen wordt gemist. Deze integrale planning dient voor alle partijen de basis voor het handelen in de komende maanden te zijn. Hierbij is transparantie ten aanzien van te behalen essentiële mijlpalen essentieel, alsmede wat er dient te gebeuren wanneer deze mijlpalen niet worden behaald.

- *Financiële onderbouwing*

Een duidelijke financiële paragraaf ontbreekt. Inzicht in de financiële consequenties is van belang zodat alle partijen vooraf een zo volledig mogelijk beeld hebben van de transitiekosten bij zowel overnemende als overdragende partijen. Ook moet vooraf duidelijk zijn of de gemeenten bereid zijn dit financieel geheel af te dekken. Voor zover bij de Jeugdautoriteit bekend wordt een bedrag genoemd voor de afbouw van Intervence (2 mln) en een bedrag voor de opstartkosten bij de drie overnemende aanbieders (1,2 mln). Naar ons oordeel zullen er gaande de uitvoering van het plan meer frictiekosten gaan optreden dan thans in deze bedragen zijn voorzien, zoals de kosten van archivering van over te dragen dossiers en kosten van externe inhuur van vervangend personeel. Een volledig uitgewerkt financieel overzicht en de aanvaarding daarvan door de gemeenten zijn noodzakelijke randvoorwaarden voor besluitvorming over het plan.

- *Businesscase Briedis*

In de brief van de Jeugdautoriteit van 2 februari j.l. is de zorg uitgesproken over de grote noodzakelijke organisatieverandering en groei in cliënten welke de kleinste GI Briedis in een kort tijdsbestek moet absorberen. Een businesscase waarin de nog uit te werken stappen, opbouw van de organisatie, opvang en inbedding van personeel in de organisatie, de IT, tijdsplanning en financiën worden uitgewerkt, ontbreekt volledig in het plan van aanpak. De randvoorwaarden waaronder Briedis in staat moet worden geacht in een zeer korte tijd op succesvolle wijze het grootste aantal cliënten en medewerkers over te nemen, zijn niet uitgewerkt in het plan van aanpak. Dit is echter voor ons essentieel om te kunnen toetsen of dit voor Briedis en daarmee voor de over te dragen cliënten een realistische opgave is. Voor de Jeugdautoriteit is dit een belangrijk punt van aandacht, gezien uit een oogpunt van een solide continuïteit van de jeugdbescherming en jeugdreclassering in Zeeland.

- *Terugvalscenario is niet uitgewerkt*

Er is geen terugvalscenario beschreven anders dan het aanbod dat Jeugdbescherming West (JB West) in september 2020 heeft gedaan, maar dat destijds niet verder is uitgewerkt. Ook nu heeft in het plan van aanpak geen verdere uitwerking plaatsgevonden. Wij kunnen derhalve niet beoordelen en vaststellen of dit thans een acceptabel terugvalscenario oplevert. Ook is ons niet bekend hoelang het aanbod

destijds van JB-West feitelijk nog geldt en of dit nog passend is gezien de veranderingen van de afgelopen periode.

- *Belang van snelle duidelijkheid*

De Jeugdautoriteit ziet tot slot de factor tijd als een groot zorgpunt. Door het uitblijven van duidelijkheid voor cliënten en medewerkers zal de huidige onzekerheid blijven voortbestaan. Hiermee zal de zorgcontinuïteit door ongewenst personeelsverloop verder onder druk komen te staan.

Het bovenstaande leidt ertoe dat de Jeugdautoriteit van mening is dat het huidige concept-plan van aanpak onvoldoende basis biedt voor een overdracht van zorg waarbij de zorgcontinuïteit niet in het geding komt. Het plan van aanpak kent dusdanige witte vlekken dat louter aanvulling en concretisering van dit plan deze zorgen niet zal kunnen wegnemen. De Jeugdautoriteit adviseert daarom negatief op dit plan en adviseert de verantwoordelijke gemeenten om op zeer korte termijn op zoek te gaan naar een alternatief.

Voorstellen voor vervolg

Hieronder doet de Jeugdautoriteit een aantal voorstellen voor het vervolgtraject. Voor al deze voorstellen geldt dat hierop *op zeer korte termijn* actie dient te worden ondernomen.

Uitwerken alternatieve scenario's

De Jeugdautoriteit adviseert om als eerste alternatief op zeer korte termijn serieus te onderzoeken of het genoemde terugvalscenario een reële optie is en hiervoor een businesscase op te stellen waarin de aandachtspunten die de Jeugdautoriteit hierboven heeft beschreven worden uitgewerkt. Dit vraagt mogelijk een financiële investering van de betrokken gemeenten zodat JB West net als de andere betrokken GI's hiertoe onderzoek kan doen.

Een eventueel te onderzoeken alternatieve optie is of het aansluiten van een vierde grote GI zoals JB West in het huidige verkende scenario een mogelijke oplossing biedt. Dit gezien de zorg die de Jeugdautoriteit eerder heeft geuit over de optelsom van de organisatorische en/of financiële draagkracht van de overnemende aanbieders in relatie tot het totale aantal casussen dat overgenomen moet worden. De vraag is of de drie partijen door gerichtheid op een specifieke doelgroep, de signatuur van de organisatie of de huidige beperkte omvang gezamenlijk in staat zijn om de verantwoordelijkheid te dragen voor alle Zeeuwse casussen en of dit op termijn voldoende duurzame stabiliteit kan bieden. Het toevoegen van een vierde overnemende GI kan wellicht wel de benodigde stabiliteit en continuïteit bieden waarmee ook voor de kleinste overnemende GI een meer realistische en in de tijd haalbare opgave ontstaat.

Borgen continuïteit Intervence

Tegelijkertijd moet er aandacht blijven voor de huidige situatie bij Intervence. Het grote verloop van personeel, dat bovendien door het uitblijven van zekerheid over de toekomst nog verder kan toenemen, gecombineerd met de onzekere financiële situatie van Intervence waaronder de borging van de noodzakelijke liquiditeiten tot en met de liquidatie, zijn belangrijke risico's voor de zorgcontinuïteit.

Bestuurlijke afspraken

Gezien hun zorgplicht zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het borgen van de zorg voor de betrokken jeugdigen en hun gezinnen. De Jeugdautoriteit erkent de inspanningen van de kopgroep van wethouders om het proces tot een goed einde te brengen, maar heeft er onvoldoende vertrouwen in dat dit op basis van het voorliggende plan daadwerkelijk tot een succesvolle uitkomst gaat leiden. Tegelijkertijd is met besluitvorming rondom Intervence een proces in werking gezet dat maar een beperkte tijd biedt om nog tot een passende oplossing te komen. Er dient op zeer korte termijn stabiliteit geboden te worden, waarbij aandacht en perspectief is voor zowel de cliënten als medewerkers. De Jeugdautoriteit heeft derhalve grote twijfels of partijen zelfstandig nog in staat zullen zijn om een passende oplossing te bieden die continuïteit waarborgt. Dit ook tegen de achtergrond van in de vorige brief geschetste hoeveelheid partijen die betrokken zijn. De Jeugdautoriteit is van mening dat strakkere regie op het bestuurlijke proces derhalve onontkoombaar is. Gezien de urgentie en complexiteit van de problema-

tiek dringt de Jeugdautoriteit dan ook aan op een opschaling van de problematiek op de bestuurlijke interventieladder. Concreet adviseert de Jeugdautoriteit daarmee een stevige regierol voor het ministerie van Justitie en Veiligheid. De Jeugdautoriteit adviseert de minister voor Rechtsbescherming daarom als eerste stap het maken van stevige bestuurlijke afspraken tussen rijksoverheid en gemeenten en op de uitvoering daarvan scherp toe te zien.

Indien uit dit toezicht onvoldoende voortgang blijkt, moet de inzet van zwaardere bestuurlijke maatregelen als serieuze optie worden gezien. Vanuit haar taak zal de Jeugdautoriteit de uitvoering van dergelijke afspraken monitoren en hierop te adviseren.

Met vriendelijke groet,

Mr. drs. K.C. Schuurman
Directeur Jeugdautoriteit a.i.